

Theologia Scholastica

Quinque Tomis Comprehensa ... ; Cum Triplici Indice

De Deo Atque De Ejus Possessione Cum Triplici Indice

Ulloa, Joannes de

Augustae Vindelicorum [u.a.], 1719

Caput V. De Attributis aliis Dei, & eorum distinctione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81382)

ribus (pro ut magnum, parvum, aut mediocre fuerit) actionibus indivisibilibus quæ actiones dicuntur *motus*, physicè invicem immediatè sibi respectivè succedentibus quoad existendum, absque unionem tamen physica inter se, quia aliàs simul existerent, quibus causa creata, aut causa prima si non adsit alia proportionata, continuè, incessanter producit rem, v. g. hanc cartam. Undè sicut sol continuè incessanter emittit versus omnem differentiam loci innumerabiles lineas lucis, & caloris, & in quavis linea innumerabiles gradus utriusquè qualitatis; non quia hæ lineæ, radii, & gradus individui sparsi, physicè continentur prius intrà viscera solis, & illinc egrediantur postea, sicut filii erant physicè intrà viscera matris, & illinc egrediuntur ad nos, aut sicut aqua erat physicè in hydrophilacio, & illinc egreditur physicè per epistomium, aut sicut fluvialis aqua erat physicè in mari, & illinc per occultos meatus erumpit ad nos (jam vides barbariem apprehendendi hoc modo continentias effectuum in suis causis) sed quia vastissimus globus solaris continuè, incessanter producit circumquaque innumeros gradus lucis, & caloris in omnibus lineis ætheris, & aëris, quæ ab ipso tanquam à centro possunt duci versus ambitum totum suæ activitatis. Ità Deus ratione suæ omnipotentiae continuè, incessanter producit (hæc continuata productio est, quæ vocatur *Conſervatio*, sive *Duratio* creaturarum) creaturas omnes, quæ sunt. Et hæc continuata series productionum uniuscujusquè creaturæ est ejusdem tempus intrinsicum, nunc minus, nunc majus, nunc unius horæ, nunc unius diei, nunc unius mensis, &c. prout plures, aut pauciores fuerint illæ continuatæ, successivæ, ac indivisibiles productiones; Et propter hanc successionem datur capacitas in creaturis existendi *heri*, quæ vox significat multitudinem dictarum productionum existentium ante hodiernas, & existendi *hodie*, quæ vox significat multitudinem aliarum existentium ante crastinas, & existendi *cras*, quæ vox significat multitudinem aliarum existentium post hodiernas, & hesternas.

XLVII. 2. Licet secundum abstractivas, imperfectissimæque species, qui-

R. P. de Ulloa, Theol. Tom. 1.

bus nunc cognoscimus DEUM; & secundum nostrum modum loquendi (cui sapientissimè se se accommodat scriptura) oriundum ex eo modo cognoscendi, Deus fuerit *heri*, & sit *hodie*, & futurus sit *cras*; ac castigatè loquendo in DEO, non est *heri*, *hodie*, *nunc*, *cras*; sed indefectibilis sempiternitas seu indefectibilis, invariabilisque actualitas, & præsentia litas essendi, ut explicabam num. 31. Ista namque *heri*, *hodie*, *nunc*, *cras*, vel sunt entitativè Divina, vel entitativè Creatura. Si primum sequetur, quod aliqua entitativè Divina erunt transeuntia, variabilia, & mutabilia, quod juxta Augustinum citatum num. 26. est contrà clamorem rationis naturalis. Si 2. sequetur DEUM esse in rebus per aliquid creatum, & cum Deus fuerit ab æterno, sequetur aliquid creatum fuisse quoque ab æterno, ut ibi arguebam. 3. Ad mitigandum asperitatem aliquorum modorum loquendi, ad quos nos cogit difficultas ipsa materiæ, atque novitas etiam, quandoquidem est contrà omnia illa, quorum assueti sumus ab infantia in omnibus prorsus aliis rebus, ut ex Augustino adverti num. 19. & seqq. necesse est distinguere inter propositiones incipientes combinationem à creaturis, ponentèsque illas prò subjecto (de his egi ab initio hujus capitis) & propositiones incipientes combinationem à DEO, hunc assumentes pro subjecto. Et inter has oportet distinguere propositiones, in quibus sonat vocula, non aliud, significans, nisi tempus, aut particulam temporis v. g. *heri*, *hodie*, *cras*, *quondam*, *nunc*, *in hoc instanti*, *aliquando*, *postea*, &c. (de his egi num. 28.) & propositiones immunes ab his voculis. Præterea in his etiam immunibus oportet distinguere id, quod verbum quo constat propositio, significat, & id, quod verbum illud con- significat. De his egi num. 29.

CAPUT V.

De Aliis attributis DEI, & eorum indistinctione.

XLVIII. **Q**uemadmodum in essentia Metaphysica cujusvis rei distinguimus unum, quod vocamus *Genus* & alterum, quod dicimus *Differentia*; non quia sint duo, sed quia nec vox simplex, nec cognitio suppetit nobis ad ex-

expri-

exprimendum adæquatè essentias Metaphysicas; sed duabus, aut etiam pluribus vocibus, & cognitionibus opus est nobis ad hoc negotium; dualitatem autem, aut etiam pluralitatem, quæ est in nostris cognitionibus, aut vocibus, appingimus objecto, more hominibus solito, agentibus solem v.g. ecclipsari, cum non ille, sed illi ecclipsentur, hoc est luce priventur; & dicentibus quod quæ terræ, Urbesque recedunt, cum nequæ terræ, nequæ Urbes recedant, sed homines ipsi, qui vehuntur navi. Ità in præsentī: dicimus, *attributa Divina*; non quia in DEO ente simplicissimo datur verè, ac realiter pluralitas attributorum; sed quia nequæ lingua nostra, neque mens potest unico solo termino vocali, aut mentali explicare DEUM, adhuc cognitum imperfecto nostro modo; atque idè multis utimur verbis, ac cognitionibus; & multitudinem, quæ in nostris actibus solis est, annectimus DEO, agnoscetes tamen reflexè hanc multitudinem non inesse illi, sed nostris actibus; quæ reflexa advertentia, nisi cohibeat directas nostras cognitiones, & locutiones, nobis infigent hæc non bonas species. Igitur supposita necessitate sic loquendi ob aliarum vocum penuriam, attributa Divina alia sunt transcendentalia v.g. *Res, Ens, Verum, Bonum, aliquid, Unum*, quæ, multiplicentur nec nè in Divinis, postea disputabo. Alia sunt propria soli DEI, ut Omnipotentia, Immensitas, &c. Hæc item vel sunt communia tribus Divinis Personis, ut sunt ista duo, & alia, vel sunt propria unius tantum, ut *innascibilitas*, quæ soli Patri convenit, *Generatio passiva*, quæ soli Filio, *spiratio passiva*, quæ soli spiritui sancto, vel propria duarum tantum Personarum, ut *spiratio activa*, quæ de solo Patre, ac Filio enunciari potest, & producibilitas, misibilitasque, passiva, quæ soli Filio, & Spiritui sancto convenit. De his erit sermo Disp. sequente.

XLIX. In longum iremus, si attributa propria DEI communia tamen omnibus Divinis Personis, disputare vellemus adhuc secundum modulum, quo illa cognoscimus. De Sapientia, Veracitate, Constantia, & Fidelitate egi tract. de Fide inter explicandum objectum formale assensus, quem præstamus revelatio-

nibus Divinis, assertoriis, Promissoriis, atque Combinatoriis. De Justitia disputavi tract. de Justitia, & Jure, in cuius ultima Disputatione exposui, quomodo absque læsione supremi sui Domini potest DEUS se obligare ex stricta justitia. De immensitate Disp. 1. de Primis, & Ultimis temporibus num. 43. & seq. ubi probavi, DEUM non solum scire, & physicè operari, quæ ubique fiunt; verum etiam esse ubique ratione præsentia veræ, ac realis, non minus, quam nos sumus in loco, in quo sumus, quamvis ille modo longè altiore, & perfectiore sit.

L. De attributo *Primatus* in ratione Causæ, in ratione Principii, in ratione Liberi, in ratione Moventis, &c. Disputavi in Physica speculativa Disp. 2. num. 4. & seqq. Axioma autem illud, quod immerito tribuitur Aristoteli *Primum in unoquoque genere est causa cæterorum*; Et illud, quod meritò tribuitur. *Est mensura cæterorum*; Et illud. *Quod est causa cæterorum est primum in eo genere*, exposui in Prodomo Disp. 1. num. 119. & seq. Impossibilitatem duorum primorum Principiorum suppono ex Polemica contra Manichæos, & ex initio symboli: *Credo in unum DEUM, Factorem, &c.* Lege apud Augustinum pulchrum discursum Nebridii amicissimi civis sui contra dualitatem primi Principii, quo discursu. *Omnes, qui audieramus, concussi sumus*, ut de se tunc Manichæo fatetur S. Doctor. Argumentum autem illud, quo urgebatur in Manichæismum: *Querebam undè malum? & non erat exitus.* Et rursus. *Querebam astuans. Undè sit malum? quæ illa tormenta percurienti cordis mei? qui gemitus, DEUS meus, &c.* (Unde non audens credere DEUM esse causam mali, adhæsit multum tempus Manichæo cominiscenti aliud primum Principium à DEO distinctum ex quo essent mala, ut ipse fatetur) hoc inquam argumentum postea deprehendit esse fallax; nam deprehendit, malum illud, hoc est culpam, non esse substantiam. *Malumque illud, quod querebam, undè esset, non est substantia*: Et quod olim non intellexerat, scilicet. *Liberum voluntatis arbitrium causam esse, ut malum faceremus, &c.* & eam liquide cernere non valebam, intellexit postea inquires. *Ex voluntate perversa facta est libido, & dum*

Lib. 7.
Conf. 6. 2.

libi cap. 7

libi cap. 14.

libi cap. 12.

libi cap. 13

libi s. 1. 5

ser-

servitur libidini, facta est consuetudo, & dum consuetudini non resistitur, facta est necessitas; quibus quasi ansulis, &c. Causa igitur unica propria, ac per se mali est voluntas ipsa, sive liberum arbitrium creaturæ, quod licet in se ipso sit bonum, se tamen ipsum sponte inficit, concipiendo pravam voluntatem absque ullo sibi impresso impulsu inevitabili, & irresistibili, Perditione tua Israel. Item. Si quis dixerit, non esse in potestate hominis vias suas malas facere, sed mala opera, ita ut bona DEUM operari, non permissum solum, sed etiam propriè, ac per se, &c. anathema sit.

LI. Ex mysterio autem Trinitatis, sicut non erunt tres Dii, sed tres, qui sunt unus Deus; ita nec tria prima Principia, sed tres, qui sunt unicum primum principium creaturarum, *Inseparabilia quippe dicimus esse opera Trinitatis, ait Augustinus, & postea definiit Concilium Florentinum, in definitione fidei. Primum inquam Principium propriè, ac per se rerum indifferentium, item rerum moraliter bonarum. Primum item, sed purè permissivum, ac per accidens rerum malarum moraliter, quia peccati, ut talis non datur primum, ac secundum, sed unicum principium propriè ac per se, nempe liberum arbitrium creatum (ut ex Osea, & Tridentino nuper dixi) quod licet solus Deus, ut causa Prima det, conservet, corroboret, adjuvetque, non tamen flectit irresistibiliter in unum potius, quam in alterum ejus exercitium, quinimmo apponit illi aquam, & ignem, ad quod volueris porrigere manum tuam; Et insuper Deus est incapax quoad peccatum eorum omnium, in quorum aliquo stat conceptus causæ per se, ut exposui in Physica speculativa Disp. 2. num. 24. Demum ex eodem mysterio non inferuntur duo Prima Principia ad intra. Licet enim Pater, & Filius sint distincti producantque Spiritum sanctum; at sicut non sunt duo Dii, sed unus Deus, ita non sunt duo Principia Spiritus sancti, sed unicum illius Principium, unica spiratio ne illum producat, ut ex Concilio Florentino dicam suo loco.*

LII. De Attributo, Omnipotentia. Dico 1. Illam esse Metaphysice connexam cum possibilitate omnium possibilium (id probavi Disp. 4. Logicæ majoris n. 174. & seqq. consequenterque ad has referri

R. P. de Tilloa, Theol. Tom. 1.

transcendentaliter) Dico 2. quod stando solis rationibus philosophicis, secus stando authoritati, non est proprium illius solius producere per creationem. Id probavi in Prodro-mo Disput. 4. ubi à cap. 10. solvi duodecim Cardinales rationes formari solitas contrà Creaturam, quæ possit operari per creationem, sive ex nihilo. Dico 3. Omnipotentiam indispensablem concurrere immediate cum omnibus causis secundis ad harum effectus respectivè & quidem per eandem ipsam actionem, per quam operantur ipsæ causæ secundæ, quin concursus hic delegabilis sit ulli alii. Hoc probavi Disp. 3. Phys. speculat. n. 16. & seq. Dico 4. illam concurrere eo ipso, sed purè physice atque per accidens ad malitiam formalem peccati, si consistat in positivo. Id exposui, probavi, atque defendi ibidem à num. 24. Postea verò num. 32. & seqq. aperui, & sancivi tendentiam decreti applicativi omnipotentiae ad producendum simul cum creaturis quicquid hæ physice producant, & consequenter ad producendum purè physice malitiam formalem peccati. Et demum ibidem n. 54. ostendi modum, quo Deus determinat causas secundas quoad speciem, intentionem, durationem, atque individuationem suorum effectuum. Dico 5. Quod Omnipotentia conservet creaturas omnes permanentes, & consequenter quod hæ durent, sive perseverent, sive sint in tempore intrinseco: hæ inquam consistere physice ex parte rerum in continuis, indivisibilibus, atque essentialiter successivis actionibus, quibus Deus incessanter producit omnes, & singulas creaturas, quæ sunt. Id exemplo solis continuè successivè producentis lucem, & calorem versus omnem differentiam loci: & maris continuè successivè effluentis fluvios, & fontis continuè successivè aquam emittentis, & lucernæ continuè successivè lucentis, exposui nuper ex Disp. 1. de Principio, & fine mundi num. 15. & 34. Dico 6. Eandem omnipotentiam unico impetu suæ activitatis produxisse simul (non utique una individua, & singulari actione, sed innumeris invicem coexistentibus) Cælum Empyreum, Angelos omnes, terram, aquamque implentem spatium à superficie hujus globi terraque usque

D 2

ad

ad confinia Empyreï, & post tres horas produxisse lucem materialem, illustrantem cœlum illud. Hoc explicui ibidem à cap. 3. Ubi dedi systema creationis mundi. Quales, & quomodo mensurandæ illæ horæ, atquæ dies, quando nondum erat sol, nequæ firmamentum, qualia item, & quomodo erant illud *Vesperè*, & illud *Mane*, quæ meminit scriptura, exposueram ibidem toto cap. 2.

LIII. De illis duobus inscrutabilibus ^{2^a sal. 100.} Attributis, *Misericordiam*, & *Judicium* *cantabo tibi Domine*, ex quibus nascitur: æterna Angelorum, hominumquæ, aut fœlicitas, aut infœlicitas, hoc est arcana illa discretio soli DEO nota, & factibilis Prædestinatorum à Reprobis. De his inquam agam postea, quando mentem disputabo S. Augustini circa inspirationes Divinas, quibus DEUS subvenit infirmitati nostræ; non quia polliceor dare rationem, quam nec Paulus, nec Augustinus dedere, confugientes ad illud. *O altitudo divitiarum, &c.* Sed quia supposita ignorantia, quam habemus modò, rationis, propter quam DEUS, qui toties asseritur in Scripturis non acceptor Personarum, alios eligit in vasa misericordiæ, alios abjicit in vasa ignominia; hac inquam supposita ignorantia exponam ibi, in quonam consistat physicè ex parte rerum ea electio electorum, & reprobatio reproborum, ita ut firma, & inconcussa maneant hæc tria, quæ omninò firma esse debent. 1. Pura gratia, & misericordia DEI erga salvandos, qui profectò gratis salvantur, nec non rectitudo judicii erga illos, qui damnantur, non quatenus supposita illorum perseverantia finali, & horum finali impenitentia illos evehat, & hos detrudat, quia in hoc nulla est difficultas; sed quatenus ita disponit, & combinat res. Ut illis, secus his, prædestinat media, quibus certissimè liberantur. 2. Certitudo, atquæ omnimoda infallibilitas salutis illorum, & æternæ mortis horæ. 3. Libertas indifferentiæ in utriusquæ, quando rationis compotes sunt, ad ultimam actionem, ex qua dependet æterna salus, vel mors. Horum trium concordiam insinuavi in Philosophia natural. Disp. 4. n. 148. & seqq. Sed fuit illa insinuatio mera, quam solam res illa poscebat.

LIV. Quoad distinctionem, vel indistinctionem attributorum inter se, atque ab essentia memineris æconomia, quæ est in DEO. DEUS *Unus*. Processiones *duæ*, nimirum Filii & Spiritus sancti, & utraque aut activa aut passiva. Personalitates *tres*, nempe Paternitas, filiatio, spiratioque passiva. Relationes *quatuor*, scilicet Paternitatis, filiationis, spiratoris, & Spiritus sancti. Nationes *quinque*. Videlicet hæc quatuor, & Innascibilitas, quæ character seu notio est Primæ Personæ. Hoc supposito fit conclusio. Attributa necessaria absoluta v. g. Omnipotentia, Sapientia, Intellectus, Voluntas, scientia, Amor, & odium necessaria, & essentia Divina nec realiter nec virtualiter, sed solum ratione nostra distinguuntur invicem. Cæterum à duabus processionibus sive activis, sive passivis à tribus personalitatibus, à quatuor relationibus, & à quinque notionibus illa omnia distinguuntur purè virtualiter. Ratio est. Licet ita identificentur cum his (omnia quippè quæ sunt in DEO sunt DEUS) ut aliquod conveniat his, quod repugnat illis v. g. *Producere*. *Produci, &c.* Distingueretque Personas Divinas: & vice versa, aliquid conveniat illis, quod repugnet his v. g. inveniri in omnibus, & singulis Personis: & hac de causa distinguantur virtualiter ab his. Verumtamen nil prorsus convenit uni attributo necessario absoluto, quod non conveniat aliis, & essentia, & actibus illis necessariis intellectus, & voluntatis; ergo ab his non distinguuntur nisi solum formaliter relate ad imperfectum nostrum modum cognoscendi, nimirum quatenus ex vi præcisè hujus expressionis *omnipotentia* e. g. nequimus statim assequi identitatem ipsius cum immensitate, intellectu, voluntate, & scientia necessaria, sicut ex vi præcisè hujus expressionis *animal* nequimus statim assequi identitatem cum rationali.

LV. Hinc primo essentia Divina, intellectus, voluntas, scientia necessaria, amor necessarius, æternitas, &c. sunt quidem verba distincta, quorum usus est nobis necessarius. Ut mutuo intelligamur: Ast cum in illa simplicissima entitate non dentur centones illi, quibus nos induimur, idcirco illa sunt verba, idem prorsus objectum significantia,

non

non quatenus in DEO non dentur illa omnia, sed quatenus omnia illa sunt unum, & idem realiter, ac virtualiter: Quapropter in sensu objectivo, & reali intellectus, & voluntas, & scientia necessaria utpotè realiter, & virtualiter identificata cum omnipotentia concurrunt physice immediate ad operationes creatas, quin hæ sint immediate liberæ Divinæ voluntati, quia videlicet essentialiter præsupponunt alium actum immediatius liberum ex quo proportionatè derivantur, nempe Divinum proportionatum, decretum. Obeandem identitatem cum Voluntate, Intellectus, & Omnipotentia sunt in sensu reali, & objectivo immediate libera respectu decretorum DEI, non respectu rerum disparatarum. Item in sensu reali intellectus ille est formalis ipsa intellectio necessaria, & voluntas illa est formalis ipse amor necessarius; item intellectus ille amat, fruitorque libertate ad actus eosdem, ad quos voluntas illa est libera, & similiter voluntas illa realiter intelligit, estque necessitata ad actus eosdem, ad quos ille intellectus.

LVI. Non tamen propterea concedendum est absolute actum intellectus esse actum voluntatis, quia hic terminus *actus intellectus* supponit præ solis cognitionibus & hic *actus voluntatis* præ solis amoribus, odiis, volitionibus, ac nolitionibus. At licet intellectus, & voluntas sint penitus idem ex parte objecti, & consequenter quicquid procedit ex uno procedat ex altero; nihilominus cognitiones contingentes distinguuntur virtualiter in DEO ab amoribus, odiis, &c. ergo licet, &c. sic licet potentia volitiva, & nolitiva sit eadem, nihilominus, quia volitiones, & nolitiones non sunt idem, propterea dici non potest absolute actum potentia volitiva esse actum potentia nolitiva, sicut neque actum potentia vivæ, esse actum potentia intellectivæ; licet juxta satis probabilem philosophiam potentia non distinguantur in homine.

LVII. Hinc 2. respectu scientiæ necessariae, ut distinctæ à verbo, & amoris necessari, ut distincti à Spiritu sancto non datur in DEO potentia per modum actus primi realis, formalis, aut virtualis, sed tantum *Logici*, quia licet detur potentia per modum actus primi physici

respectu verbi, utpotè physice producti à Patre, & respectu Spiritus sancti utpotè physice producti à spiratione; verumtamen nec intellectus, neque voluntas producant physice, aut formaliter aut virtualiter scientiam, vel amorem necessarium: quia nullo ex his modis distinguuntur ab eis. Sed tantum ratione nostra, quatenus assueti distinctioni inter potentias humanas, & suas operationes apprehendimus generaliter intellectum, & voluntatem DEI, ut producentes scientiam, & amorem necessarium. Sicut etiam apprehendimus rationale, ut radicem, ex qua pullulat risibilitas. Sed rationi cedat apprehensio; nam etiam apprehendimus Patrem æternum per modum senis, & Angelos per speciem Juvenum, & utrobique spernitur apprehensio.

LVIII. Hinc 3. in singulis Personis Divinis est intellectio necessaria, & amor necessarius; singulae namque agnoscunt, & amant; sed non singulae producant Verbum, aut Spiritum sanctum; quippe intellectio illa non est ubilibet productio verbi (idem respectivè de amore) sed in persona tantum, quæ capax fuerit producendi Verbum, sicut gratia habitualis non est ubivis filiatio DEI adoptiva, sed tantum in subjecto capace: At quamvis sit in singulis Personis, non sunt singulae capaces producendi Verbum; nam Fide constat solum Patrem producere Verbum, ergo solus, &c. Undè non datur locus intellectioni, aut amoris notionalibus, id est intellectioni qua Pater producat Verbum & amoris quo spirator notionaliter producat Spiritum sanctum. Hæ quippe notionalitates non videntur necessariae: & non sunt multiplicandæ res absque necessitate.

LIX. Hinc 4. Verum est DEUM se amare, quia se cognoscit: Item nihil volitum, quin præcognitum; sed non semper ob præcedentiam realem, aut virtualemente cognitionis ad amorem; sicut nec quando dicimus, ideò à priori hominem esse risibilem, quia est rationalis, sufficit enim veritati istarum, & similium propositionum, quod unum sit ratione nostra prius altero, quatenus uno utamur ad probandum alterum non è converso. Sed hoc potest stare absque præcedentia reali, & virtuali, & cum sola

precedentia per rationem, ut contingit in essentia respectu proprietatis metaphysicæ; ergo ex veritate istarum propositionum nihil contra nos; quod si pertinaciter insistas, illas propositiones significare prioritatem realem, aut virtuales, statim negabo illas veras esse: similiter verum est, DEUM vivere in actu secundo intellectione, & amore necessario; aut non vitæ, vel motu simili nostræ, id est, stante in eo quod immanenter operetur in se aliquid; sed vitæ ordinis altioris, stante nimirum in actuali purissima identitate cum intellectione, qua percipit objecta necessaria, & cum amore, quo fertur necessario in se ipsum.

LX. Hinc demum in sensu reali Verbum producit per Voluntatem, amoremque necessarium, siquidem producit per intellectionem realiter, & virtualiter indistinctam ab his. Similiter Spiritus sanctus per intellectum, necessariamque intellectionem, siquidem producit per amorem necessarium indistinctum virtualiter ab his: sed quia verbum ex sua caracteristica proprietate est expressio veritatum, non autem pondus affectivum, & expressio potius alludit ad intellectum, & cognitionem, quam ad Voluntatem, & amorem; item quia Spiritus sanctus ex sua simili proprietate est nexus, seu pondus affectivum, non autem expressio veritatum, & hoc potius innuit voluntatem, & amorem, quam intellectum, seu intellectionem: idcirco aperiendi ergo has caracteristicas proprietates communis est PP. & Theologorum vox. Verbum procedere per intellectum, & non per Voluntatem, è converso autem Spiritum sanctum. In sensu vero reali materiali, & prout res sunt ex parte objecti, tam procedit Verbum per Voluntatem, amoremque necessarium, quam Spiritus sanctus per intellectum, necessariamque intellectionem, quia hæc quatuor nec virtualiter distinguuntur: Sicut nec misericordia, & Justitia, & tamen est vox communis condonationem peccatorum nasci ex misericordia, & non ex justitia, è contrario correptionem ex justitia, non ex misericordia, vel immensitate. Et sic explicare debes testimonia, quæ objici possunt, & solent. Sicut etiam est communissima vox intellectum nostrum

esse potentiam necessariam, voluntatem esse liberam: Et tamen communis satis Philosophia non agnoscit distinctionem ullam adhuc virtuales inter has duas potentias.

CAPUT VI.

De Constitutione Attributorum, seu Denominationum, seu Terminationum seu actuum Contingentium.

LXI. **O**bscurissima res, de qua merito dixit P. Ilquiedo *My. de I. sterium hoc ineffabile est, nec plene à nobis, propter* hoc statu perceptibile: Ego dico, nec semiplene, & constat à posteriori ex immensa sylva sententiarum, in quas abiit Theologi, solvendi causa hunc nodum. Igitur post disputata attributa necessaria in aliqualem incumbens explicationem contingentium: Dico. Actus contingentes intellectus, ac voluntatis DEI sumpti quoad entitatem, & quoad denominationem, sive terminationem, sunt DEO adequatè intrinseci, quando existunt; sed distinguuntur invicem virtualiter; nec non ab essentia Attributis necessariis, Divinisque relationibus. Difficultas rei præsentis aperitur hoc discursu. Ex una parte constat fide, rationeque naturali, possibile esse Metaphysicè quod DEUS nequè produxisset, nequè producere voluisset meam animam, & consequenter, quod non habuisset scientiam absolutam visionis circa illam: Quoniam liberè libertate indifferentiæ absque ulla antecedente necessitate produxit, & producere voluit animam meam. Ergo potuit non esse in rebus volitio, quæ voluit illam producere: & similiter potuit non esse in rebus scientia, qua videt existere animam meam. Ex alia parte hæc volitio, & scientia sunt realiter entitative ipsè DEUS, in quo utpote actu purissimo, nil datur extraneum, nil alienum, nil creatum, quia licet nos simus capaces habendi in nobis ipsis multa, quæ non sunt homo, siquidem nostri actus intellectus, & voluntatis non sunt homo, sed accidentia spiritualia hominis; in DEO tamen nil datur, quod non sit DEUS; aliàs darentur accidentia entitative Divina, atque darentur in DEO compositio ex substantia, & accidentibus Divinis: Ergo vel DEUS non